

Werkplekleren: Opleiden in de context van de school

Samen Opleiden

De partnerschappen hebben als doel om vanuit een grote **diversiteit** aan werkcontexten, in een **wederkerige samenwerkingsrelatie**, (aanstaande) leraren op te leiden en te professionaliseren met een sterke **professionele identiteit**, waarbij het **onderzoekend intentioneel handelen en leren** van alle (aanstaande) leraren en (pabo) docenten voorop staat.

Er is daarbij een vorm van werkplekleren (in en buiten de klas) gerealiseerd, waarbij leermomenten vanuit de theorie en de specifieke basisschoolcontext in de praktijk, worden gekoppeld aan beroepsgerichte praktijkopdrachten, ontwerp- of onderzoekopdrachten.

Lerende leraar

Het partnerschap Samen Opleiden & Professionaliseren heeft een gezamenlijk en gedragen beeld van het beroep van leraar en heeft dat vertaald in een visie op het leren en opleiden van leraren. Deze visie heeft betrekking op de wijze waarop de leraar een bijdrage kan leveren aan het leren van leerlingen en aan het functioneren van de school. Op basis van het beroepsbeeld zijn toetsbare doelstellingen uitgewerkt voor het opleiden van aankomende leraren, en voor de verdere ontwikkeling van de leraar als professional gedurende de loopbaan.

Leeromgeving

Een samenhangende en consistente leeromgeving ondersteunt (aankomende) leraren in hun leer- en ontwikkelproces als professional. Er is sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid, verbinding tussen theorie en praktijk, en samenhang en verbinding tussen het leren op het opleidingsinstituut en op de leerwerkplek.

Schoolcontext

Iedere school functioneert in een specifieke context die van belang is voor wat de school doet en welke keuzes ze maakt. Onder context verstaan we o.a.:

- administratieve, structurele, bestuurlijke gegevens en historie
- socio-economische diversiteit
- sociaal-culturele diversiteit
- pedagogisch- en didactische contexten
- partners, samenwerkingen
- infrastructuur
- financiële middelen en regelgeving

Benutten van de diversiteit –Contextrijk leren

Binnen Samen Opleiden & Professionaliseren benutten we de diversiteit van schoolcontexten door deze bij het opleiden van studenten en het professionaliseren van alle betrokkenen centraal te stellen. Dit vraagt van de school om de schoolcontext zo te beschrijven, dat duidelijk wordt waar de school voor staat, wat deze de student te bieden heeft en wat de student voor de school zou kunnen betekenen. Hierdoor wordt het duidelijk wat er bijzonder is aan de school en kan de student met zijn begeleiders en opleiders nagaan op welke manier hij zijn bekwaamheden in de school kan gaan ontwikkelen aan de hand van eigen leervragen. De student maakt zo kennis met de visie en speerpunten van de school en leert zich daartoe te verhouden. Doordat de begeleiders de uitvoering van onderwijs expliciteren en met de student bespreken, wordt het voor de student duidelijk vanuit welke visie en schoolcontext er gewerkt wordt en op welke wijze dit vorm krijgt. De student krijgt een beeld waar welke school voor staat, wat bijdraagt aan het ontwikkelen van een eigen visie op onderwijs.

Voorbeeld: In de praktijk betekent dit dat er voor de studenten een verschuiving plaats vindt van opgeleid worden binnen een bepaalde groep naar opgeleid worden binnen een bepaalde school. Tijdens de startbijeenkomst voor studenten in de eerste stageweek wordt de schoolcontext met al zijn leermogelijkheden bij de studenten geïntroduceerd. School- en instituutopleider werken hierin samen.

Er wordt aandacht besteed aan vragen als: Hoe koppelt de student persoonlijke leervragen aan de schoolcontext? Wat heeft de school te bieden? Wie zijn de kerndocenten en verantwoordelijken voor specifieke gebieden? Hoe houdt e.e.a. zich tot de stagewerkzaamheden in de eigen groep? Wat zijn essentiële communicatielijnen? Wat zijn de wederzijdse verwachtingen? Wat is de rol van de wpb, school- en instituutopleider? Wie neemt het initiatief? Voor bijv. het bijwonen van teamvergaderingen, bouwoverleg, studiedagen, ouderavonden ligt het initiatief bij het begeleidingsteam.

Voor bijv. specifieke afspraken binnen contextrijk leren, het plannen en uitvoeren van opdrachten ligt het initiatief bij de student. En hoe kan de student zijn eigen ontwikkeling optimaal sturen en invullen? Concrete voorbeelden van leermogelijkheden buiten de eigen stageklas zijn o.a.: internationale schakelklassen, Engelse lessen door de hele school (Yellow Brick Road), hoe verzorgt de school onderwijs op afstand en de rol van studenten daarbij, leertijduitbreiding, 21ste-eeuwse vaardigheden op schoolniveau, specifieke programma's die door de hele school lopen (bijv. Met woorden in de weer als semantiseringsprogramma), doorgaande leerlijnen van peuters naar kleuters naar groep 3, externe partners etc.

Door de context van de school –en daarmee de actuele thema’s die op de school spelen–als uitgangspunt te nemen voor het leren op de werkplek, worden de studenten zich bewust van die context en kunnen zij in hun leren, ontwikkeling en toekomstverwachtingen daarop aansluiten. In eerste instantie voor een brede ontwikkeling en in tweede instantie kennismaken met diverse mogelijkheden voor specialisatie. Op deze manier laten we studenten voortdurend praktijk en theorie met elkaar verbinden en dit benutten om aan hun eigen ontwikkeling te werken én die van de leerlingen. Zo realiseren studenten ook een eerste uitgangspunt van ons beroepsbeeld: Het tegemoetkomen aan de diverse leerbehoeftes van leerlingen en ondersteunen van hun leren in diverse contexten.

Het werkpleklernen wordt bevorderd door aanstaande leraren optimaal te laten profiteren van alle leermogelijkheden die de school te bieden heeft, in en buiten de klas, en die per school beschreven staan in de schoolcontext. De Instituutsopleider, schoolopleider en werkplekbegeleider ondersteunen de aanstaande leraar om gebruik te leren maken van die rijke schoolcontext.

Voor betrokken professionals uit de beroepspraktijk en de opleiding betekent het, dat zij zelf ook de context van binnenuit leren kennen en die kennis gebruiken om de eigen professionaliteit en werkpraktijk te blijven ontwikkelen en vernieuwen. De intensiteit van de samenwerking zorgt voor een focus op opleiden, begeleiden en professionaliseren waar niet alleen de student, maar ook de (startende) leerkracht en pabodocent van profiteren. Samen Opleiden & professionaliseren beoogt alle betrokkenen op hun rol en taak binnen de opleidingsschool blijvend te professionaliseren.

De leerwerkplek

Algemene gegevens

School: JBS De Terp

Adres: Dorpsstraat 6

Postcode/plaats; 2912CB Nieuwerkerk aan den IJssel

Telefoonnummer: 0180313907

Mailadres: info@jbs-deterp.nl

Website: www.jbs-deterp.nl

Schoolorganisatie (kruis aan, laat weg of voeg toe, afhankelijk van wat voor de school van toepassing is)

☐ Directeur ☐ Schoolleider ☐ Bouw/unitcoördinatoren (OB-MB-BB) ☐ MT	☐ Intern begeleider ☐ Coördinator plusklas ☐ parallelteams per bouw\

Expertise binnen de school/ vakdocenten

☐ Reken- & Leesspecialisten ☐ Specialisten Meer- & Hoog Begaafdheid ☐ Gedragsspecialist(en) ☐ Taalspecialist	☐ Docent Yoga ☐ Docenten NT2 onderwijs ☐ Vakdocent muziek en bewegingsonderwijs ☐ Coördinator(en) ICT

Zorgteam

☐ Zorgcoördinator(en) ☐ Orthopedagoog ☐ Psycholoog	☐ Schoolmaatschappelijk werker ☐ Leerling decaan ☐ Specialisten didactische opvanggroepen (OPP-leerlingen)

Netwerk betrokken instanties

- JOT Jeugd Ondersteuningsteam
- CJG Centrum Jeugd en Gezin
- Schoolarts
- Leerplichtambtenaar
- Wijkagent
- Koers VO
- Bibliotheek
- Samenwerkingsverband a d IJssel
- gemeente

De school beschikt over/ maakt gebruik van:

- Medezeggenschapsraad
- Peuterspeelzaal van Quadrant
- TSO en BSO Kinderdam
- Leerlingvolgsysteem IEP
- Media voor oudercontact Parro

Karakteristiek van de school

- **Hoe en waar is de school gesitueerd? (Wijk, faciliteiten in de buurt, andere scholen etc)**
Wij zijn jenaplanschool De Terp: een kleine, gezellige school in de oude dorpskern van Nieuwerkerk aan den IJssel, in de gemeente Zuidplas. Wij zijn een openbare Jenaplanschool. Openbaar wil zeggen dat alle kinderen, ongeacht ras, cultuur geloof of achtergrond welkom zijn op onze school.
- **Beschrijf de schoolpopulatie. (Denk aan sociaaleconomische en -culturele achtergronden, specifieke doelgroepen etc.)**
De leerlingpopulatie op de Terp is zeer divers.
- **Wat zijn de visie, missie en of kernwaarden van de school?**
In onze visie komen kinderen het beste tot leren in een veilige omgeving. Dat is onze eerste prioriteit. Veiligheid bereik je in een pedagogische omgeving waar alle kinderen ertoe doen en dat ook ervaren. Waar je gerespecteerd wordt en je jezelf mag zijn. Het unieke kind met zijn of haar talenten is het uitgangspunt. Het is aan de school om te motiveren en uit te dagen om te leren. De school zorgt voor een uitdagende omgeving en stimuleert op een positieve manier het leerproces. Leren moet en van fouten maken leer je. De wereld om je heen is de kern van het onderwijs. Deze wereld gaan we verkennen en naarmate we ouder worden, wordt die wereld steeds groter en complexer. Voorwaarden om de wereld om je heen te kunnen verkennen is onder andere dat je leert lezen, schrijven, spellen en rekenen, dit noemen we de basisvaardigheden. Op een Jenaplanschool staan die basisvaardigheden in dienst van de wereldoriëntatie. De wereld is niet opgeknipt in stukken die niets met elkaar te maken hebben. Daarom werken we met projecten en geven we lessen in de basisvaardigheden. Deze lessen geven we in niveaugroepen. Kinderen leren het meest van elkaar. Leren doe je ook door het geleerde voor jezelf nog eens te verwoorden. Dit doe je als

je een ander helpt. Leren samenwerken is leren samenleven. Om aan dit natuurlijk leerproces zo veel mogelijk tegemoet te komen, zitten de kinderen van verschillende leerjaren bij elkaar in de klas. De stamgroep bestaat in de onderbouw uit groep 1 en 2, in de middenbouw uit 3,4,5 en de bovenbouw 6,7,8. In iedere bouw kom je als jongste binnen, ben je een keer middelste en uiteindelijk leer je, als oudste van de groep, nieuwe verantwoordelijkheden. Kinderen helpen elkaar, spiegelen zich aan elkaar en vormen een hechte band. Leren samenwerken, samenleven en samen tot oplossingen komen is van groot belang. De school is de plek waar je deze vaardigheden veilig kunt oefenen. Daarbij leren kinderen dat er nooit maar één oplossing is. Er zijn altijd meerdere oplossingen en welke het wordt, beslissen we samen. Creatief denken is iets wat gestimuleerd moet worden om klaar te zijn voor de toekomst. Net als leren reflecteren, ondernemen, presenteren, plannen en verantwoorden. Daarnaast open staan voor andermans ideeën en cultuur. We gaan op respectvolle wijze met elkaar om.

- **Wat zijn de speerpunten van de school voor de komende jaren? (Ontwikkelpunten, doelen uit het jaarplan)**
  - *We willen op weg naar inclusiever onderwijs, binnen de mogelijkheden van een driejarige stamgroep op een Jenaplanschool. Daarbij moet rekening gehouden met de grootte van de groepen, inzet van extra ondersteunend personeel en de belastbaarheid van de leerkrachten. Door kleine aanpassingen in het gebouw zetten we de eerste stappen richting inclusiever onderwijs, zoals het creëren van rustplekken en plekken om in stilte te kunnen werken. Daarnaast vraagt inclusiever onderwijs specifieke deskundigheid van de leerkrachten, waarvoor deskundigheidsbevordering van de leerkrachten nodig is. We willen tevens onderwijs kunnen bieden aan leerlingen die een trauma hebben ervaren. Dit vraagt eveneens specifieke deskundigheidsbevordering van de leerkrachten.*
  - *Integratie Taal en WO versterken*

Onderwijsconcept

Onderwijsconcept Jenaplan

Jenaplanschool: Wij kennen geen gewone jaargroepen. Onze kinderen zitten in een stamgroep.

Dat wil zeggen dat er kinderen van verschillende leeftijden bij elkaar zitten.

Ieder kind is een keer jongste, middelste en een keer oudste in een groep.

Voor onderdelen waar de kinderen op een ongeveer gelijk niveau zitten, werken we met instructiegroepen.

We stimuleren een onderzoekende houding en zien graag dat kinderen initiatief tonen. De kinderen leren hun werk zelf in te plannen, hoe ze informatie kunnen opzoeken, hoe je een goede onderzoeksvraag stelt, hoe je kunt reflecteren op je eigen werk en verwoorden waarom je een bepaalde keuze hebt gemaakt. Vaardigheden die van groot belang zijn voor het leren in de 21e eeuw.

Op een Jenaplanschool leren kinderen met die verschillen omgaan.

Respect voor anderen is erg belangrijk! Wij laten kinderen op hun eigen manier en eigen tempo zich ontwikkelen tot creatieve, kritische en sociale volwassenen. We vinden het ook belangrijk dat een kind zich thuis voelt op onze school, want je leert het beste in een veilige omgeving.

Didactiek:

In de lessen wordt aangesloten op de voorgaande lessen. Om de lesdoelen helder te maken, wordt tijdens de introductie van de les het doel van de les benoemen. Dit biedt de leerlingen een duidelijk kader. De inhoud van de les worden besproken zodat de leerlingen weten wat ze kunnen verwachten en hoe de verschillende onderdelen met elkaar verbonden zijn.

We maken gebruik van diverse didactische hulpmiddelen, zoals visuele ondersteuning en interactieve elementen in een rijke leeromgeving. Deze tools zullen niet alleen de uitleg verduidelijken, maar ook de aandacht van alle leerlingen vasthouden. Ook maken we gebruik van activerende werkvormen, zoals groepswork, discussievormen en praktische oefeningen. Zo wordt de betrokkenheid vergroot en worden verschillende leerstijlen aangeboden.

Tijdens de les zullen we gerichte feedback geven aan de leerlingen, zowel op individueel niveau als op groepsniveau. Dit stelt de leerlingen in staat om hun begrip en vaardigheden verder te ontwikkelen. Tevens spreken we hoge verwachtingen uit.

Aan het einde van de les wordt geëvalueerd om na te gaan of de gestelde lesdoelen zijn bereikt. Dit biedt zowel de docent als de leerlingen de gelegenheid om te reflecteren op de behaalde resultaten en eventuele onduidelijkheden te bespreken. Zo streven we ernaar om een effectieve en inclusieve leeromgeving te creëren waarin alle leerlingen kunnen gedijen.

Pedagogiek

Dit is Jenaplanonderwijs in een veilig pedagogisch klimaat met aandacht voor optimale ontwikkeling voor ieder kind binnen de leef- en werkgemeenschap, waarin je er mag zijn en de ander ook.

Op jenaplanschool de Terp leer je hoe je jouw plek kunt vinden in een steeds veranderende maatschappij, maar ook hoe je andere mensen daarvoor de ruimte geeft. In het Jenaplan staan relaties centraal. Het kind in relatie met zichzelf, met de ander en met de wereld om zich heen. We bieden een inspirerende leeromgeving, die kinderen uitdaagt het beste uit zichzelf te halen. Veiligheid, respect en vertrouwen zijn een vanzelfsprekende basis van waaruit gewerkt wordt.

De moderne maatschappij vraagt veel meer van onze kinderen dan 'goed zijn in taal, lezen en rekenen'. Natuurlijk zijn dit basisvaardigheden die je nodig hebt om verder te kunnen ontwikkelen. De stamgroepleider kent de behoeften van ieder kind en past het onderwijsaanbod daarop aan. Kinderen krijgen ruimte om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen.

In het Jenaplanonderwijs besteden we veel aandacht aan de vaardigheden die je nodig hebt om goed te functioneren, we noemen we dat de Jenaplanessenties. We leren samenwerken, afspraken maken, elkaar te respecteren, leren om trots te zijn op je werk en het te presenteren. Leren om je werk te plannen. Leren om creatief te denken en je creatief te uiten.

Samenwerken met ouders

De school en de ouders zijn samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het kind. Ouders worden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen die hun kind doormaakt. Ouders zijn altijd welkom op school. Naast de vaste gesprekkencyclus is het altijd mogelijk een afspraak te maken met een leerkracht voor een gesprek.

Ouders maken deel uit van de medezeggenschapsraad van De Terp. Daarnaast is er een activiteitencommissie bestaande uit ouders die meehelpten bij het organiseren van schoolprojecten en schoolfeesten.

Professionele cultuur binnen de school

Veiligheid staat voorop, een veilige werkomgeving voor leerkrachten waarin fouten maken mag. We zijn kritisch op ons eigen handelen en elkaar feedback en feedforward. Durf eigen verantwoordelijkheid te nemen waar nodig

We leren met en van elkaar door samen projecten voor bereiden en resultaten te evalueren. De te behalen doelen vormen de basis van de lessen

We houden onderwijsinhoudelijke gesprekken en zijn op de hoogte van nieuwe stromingen in het onderwijs en blijven ons ontwikkelen. We staan open voor nieuwe kansen en veranderingen, wat goed gaat wordt behouden en waar nodig versterkt

Interne en externe communicatie verloopt op duidelijke, correcte wijze, daarbij maken we tevens gebruik van gemaakte afspraken zoals bijvoorbeeld betreffende dossiergesprekken.

Gemaakte afspraken moeten worden nagekomen en geborgen. Nieuwe plannen worden door een werkgroep (PLG) evidence informed onderzocht, voorbereid en uitgevoerd.

Het opleidingsteam

*Studenten en zij-instromers worden begeleid door een opleidingsteam van **gecertificeerde leerkrachten & opleiders** en worden in het schoolklimaat meegenomen als volwaardig collega en lid van het team, met als doel hen in eigenaarschap op te leiden tot een startbekwame leerkracht met een sterke professionele identiteit.*

Het opleidingsteam op de school bestaat uit: (Kruis aan en vul namen in)

- De bovenschoolse schoolopleider (BSO vanuit het bestuur): Wanda Knaapen
- De schoolopleider(s) (SO): Isa Tönder
- De instituutsopleider (IO): Mieke Mulder
- De werkplekbegeleiders (WPB): Linsey Kleibeuker en Elza de Jong
- De onderzoeksbegeleiders (OB): Isa Tönder
- De coach startende leerkrachten/liocoach (CS):

Wederkerige samenwerkingsrelatie – Verbinding theorie-praktijk

De wederkerige samenwerkingsrelatie zorgt ervoor dat alle professionals in AOS3R vanuit hun eigen expertise steeds de verbinding theorie-praktijk maken. De begeleiders en opleiders dagen de student en de startende leraar voortdurend en op verschillende manieren uit om de verbinding tussen theorie,

praktijk en de eigen groei als professional te leggen. Hierbij nemen zij de ervaringen op de werkplek, de theorie en de context van de school als uitgangspunt.

- Gezamenlijke plaatsing “op maat” van studenten op de stageplek
- Organisatie startbijeenkomst/ info over de school
- Na twee weken startgesprek IO/SO/WPB/ afspraken leerdoelen
- Klassenbezoeken IO/SO/ student
- Tussenevaluaties & beoordelingen door IO/ WPB/SO/
- Contact opleiding t.b.v. onderzoeksbegeleiding door OB
- Begeleiding voor onderzoek door OB a.d.h.v. de onderzoeksagenda (in samenwerking met opleiding)
- Feedback op basis van de gezamenlijk ontwikkelde materialen: koppelkaart, verbinden theorie-praktijk, GO/No GO formulier, lesvoorbereidingsformulier
- Video-coaching (indien nodig)
- Twee- a driewekelijks contactmoment IO/SO
- Gezamenlijke intervisiemomenten studenten/ IO/SO/ WPB
- Contactmomenten m.b.t. Samen Opleiden (panelgesprekken, symposia, trainingen/bijeenkomsten rollen opleidingsteam)
- Er vinden klassenbezoeken door SO/IO en daarbij behorende evaluatiegesprekken plaats.
- Coaching aan de hand van de Koppelkaart (m.b.t. koppeling theorie & praktijk)
- Co-teaching
- Collegiale consultatie
- Studenten worden gestimuleerd een eigen identiteit te ontwikkelen door hen in contact te brengen met de expertise binnen de school. Er is ruimte & mogelijkheid voor specialisatie.

Netwerken en samenwerking met externe instanties

Samenwerking met externe instanties komt vaak ten goede aan de sociaal-emotionele en didactische ontwikkeling van leerlingen. Daarmee kan de opleidingsschool zich ook op andere gebieden profileren. De student kan in zijn/haar opleiding, ten bate van zijn persoonlijke ontwikkeling

betrokken worden bij verschillende initiatieven waar de opleidingsschool bij betrokken is. Geef aan op welke gebieden de school actief betrokken is:

- Schoolondersteuningsprofiel
- Antipestbeleid
- Participatie in netwerken: VO
- Een brede basisondersteuning
- MHB-leerlingen
- S(B)O-leerlingen
- OPP-leerlingen
- VVE vroeg en voorschoolse educatie/ samenwerking peuterspeelzalen-dagopvang
- Participatie kunst en cultuur
- 21^e eeuwse vaardigheden d.m.v. Breinhelden
- (School)bibliotheek: leesbevordering
- Verschillende onderzoeken zoals bijvoorbeeld Rekenonderwijs (Bareka) van UvA

Onderzoekend leren en handelen

Opleidingsschool AOS3R leidt aanstaande leerkrachten op die onderzoekend, intentioneel handelen binnen de context van de school en die begeleid, opgeleid en beoordeeld worden door bekwame onderzoeksbegeleiders. De samenwerking tussen de onderzoeksbegeleiders van basisschool en pabo is structureel en complementair. De onderzoekende houding van de student wordt gestimuleerd en het onderzoek levert een inhoudelijke bijdrage aan de schoolontwikkeling.